

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Hely: SIMONFFY-ház a város-házával szemben.

HIRDETMÉNYEK.

Előzetes pénzek és a kiadás körüli panaszok, valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők

Érmentelen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

# DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen a p o n k é n t, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . . . 10 ft — k  
Félévre . . . . . 5 ft —  
Negyedévre . . . . . 2 ft 50  
Egy hóra . . . . . 1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábsopitisoregyszeribeigatásáért 5 kr.  
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr.  
Nyiltér 4 hasábsopitisorért 20 kr.

X. évfolyam. 1883.

Debreczen. Szombat, szept. 8.

194. szám.

## A „Pesti Napló“ és mi.

(Z.) Nem régebben szemére vetettük az ellenzéki sajtónak, hogy egész politikai mestersége a kormány bukhatóságon alapszik, s merüljön fel egy-egy fontosabb kérdés, tehát soha sem azt nézi: hogy lehetne ezt a kérdést a házra nézve sikeresen elintézni? — hanem mindig azt - hogy lehetne e kérdésnél a kormányt megbuktatni?

Azt az odadobott kesztyűt, melyet a megjegyzés képez, a „Pesti Napló“ veszi fel, s ő válaszol a kormány-sajtónak, „amennyiben a kormány-sajtó ama megjegyzése által ő van találva“ legjobban, mert a kormány bukhatósági mániából csakugyan őt illeti az oroszlan rész, ott levén fészke a Tisza iránti személyes ellenségeskedésnek is.

Felvéve pedig a „Pesti Napló“ a kesztyűt, először is magyarulni igyekszik az ő erős ellenzéki-kérdésének nagy horderejét, a mennyiben a kormány Bécseszel szemben mindig az erős ellenzékre hivatkozhatik, sőt védekezhetik és fedezheti magát vele, sokkal könnyebben kihívhatván így egyet-mást, mintha ellenzék nem volna.

De hát mikor mondta azt a kormány-sajtó, hogy ne legyen ellenzék, mikor kormány-sajtó éppen úgy tudja azt, mint a „Pesti Napló“ — hogy azt az ellenzéki-kérdést ne úgy fogjuk fel mint ő szokta, — egyéni szempontból; és hogy ne csináljunk betőle, mint a hogy ő szokta, személyi kérdést. Mert hiszen csak a vak nem látja, hogy a „P. N.“ nem annyira ellenzéki, mint Tisza-ellenes organum, melynek főcélja és törekvése egyedül és egyenesen a Tisza személye ellen működni. Ezt Budapesten minden hírlapiró tudja, sőt az indokokat is ismeri, melyek a „P. Napló“, — Tisza ellen hangolják. A vidéknek meg csak beszélheti a „P. Napló“ — hogy miért ő olyan erős ellenzék, hogy t. i. ezáltal Bécsben a kormány helyzetén segítsen (!) hanem a beavatott körökben

ezen naiv nyilatkozat felett csak mosolyognak, és egymásra néznek az emberek.

Mert hiszen jól van. Van abban valami, hogy az ellenzék erős támadásai egy némely esetben támogatására szolgálják a kormányt arra nézve, hogy könnyebben vagy sikeresebben keresztül vigyen valamit, de hogy az olyan támogatás, mely minden áron kormányválságot akar előidézni, s a kormányt minden áron a kabinet kérdés felvetésére bizgatja, mennyire lehet őszinte? Arra feleljen meg a „P.-Napló.“ — Hogy mennyire lehet őszinte az oly tanács, melyet egy oly ismerősömnek osztogatok, kinek állására fáj a fogam, s kinek folytonosan azzal állok elő hogy: „De már ezt nem tűrném, hanem leköszönök.“ — Ha neked volnék, állásomat köntém hozzá. — „Inkább leköszönök mintsem hogy megtenném, ezt vagy azt.“ sat. — Itélje meg a közönség.

Már pedig a „P.-Napló“ nem tesz egyebet soha. Nincs fontos, de még csak komoly kérdés sem, hogy rögtön ezt ne követelje Tiszától: csináljon belőle kabinet kérdést. És ez már annyira vérévé vált, hogy észre sem veszi, s a kormány-sajtóra haragszik, ha ez, a t. kollegának nagyon is kirívó önzésére reá mutat. Mire aztán minket azzal vádol, hogy a mi politikánk meg nem más, minthogy a kormány megmaradjon.

Csak hogy a „P.-Napló“ ezen viszárványa nem talál. A kormány-sajtó mindenesetre oda működik hogy egy kormány, melynek híve, támogatva legyen általa, ömde törekvése koránt sincs személyhez kötve, amennyiben Tisza után éppen úgy kormány-sajtó marad ha akar, mint ahogy az volt Tisza előtt; míg ellenben a „P.-Napló“ emberei nem juthatnak kormányra, csak ha Tisza megavagy bukik, s így érdeke sokkal inkább követeli a Tisza bukását, mint a kormány-sajtó érdeke a Tisza maradását. És éppen azért, mert azt tudjuk, látjuk, tapasztaljuk, ma is azt mondjuk a mit

tegnap, hogy t. i. a „P.-Napló“ politikája semmi más mint: Tisza ellenes politika, azaz: kormányra való gebededés.

— Kállay Béni közös pénzügyminiszter boszniai utazása, melyet ezuttal először tesz nevének társaságában, csak rövid időre fog szorítkozni, és a jövő évi költségvetés végleges összeállítása érdekében történik. A költségvetés már össze van állítva és a miniszter csak a fölött akar még az osztályvezetővel tanácskozni, hol és mennyiben volna további megtakarítások eszközölhetők.

— A pártok állásfoglalása a horvát kérdésben a tegnapi nap egyik érdekes eseménye volt. A mérsékelt ellenzék konferenciája azt határozta, hogy ez ügyben az országgyűlés összeülése előtt Minden nyilatkozást főlöslegesnek tart, s mely ez által határozottan desavouálta e párt azon organumait, melyek ezzel éppen ellenkezőt hirdettek.

A függetlenségi párt konferenciája szintén nem határozott még oly eredményben, mely politikai megbeszélés alapját képezhetné.

A végmegállapodás szövegéhez egy három tagú bizottság küldött ki, melynek tagjai Mocsary Lajos, Eötvös Károly és Györy Elek, s a bizottság előterjesztése alapján valószínűleg új vita indul meg.

## A horvát-válság.

A hivatalos lap esütörtöki száma közli gr. Pejacsevics volt horvát bán végleges elbocsátását, továbbá b. R a m b e r g kinevezését királyi biztossá. A legfelsőbb kézirat így szól:

Kedves báró Ramberg!

A Horvát-Szlavonországokban és az ezen országokkal egyesített volt határvidéken előfordult események folytán szükségessé vált intézkedések végrehajtása, valamint a közigazgatásnak s általában az országos kormányzatnak azon ideig való ideiglenes vezetése végett, míg a bánai állás ismét betölthető lesz, Önt magyar miniszterelnököm előterjesztésére, Horvát- és Szlavonországokban és az ezen országokkal 1881. évben egyesített volt határvidékbe királyi biztossannak ezzel kinevezem.

A netán szükségesnek mutatkozó további utasításokat magyar miniszterelnökömtől veendői.

Kelt Bécsben, 1883. évi szeptember hó 4-dikén.

Ferencz József, s. k.

Tisza Kálmán, s. k.

B. R a m b e r g tábornok megérkezése után azonnal kiáltványt bocsátott ki:

Ö császári és királyi apostoli felsége legkegyelmesebb urunk kegyeskedett engem a közigazgatás ideiglenes vezetésé, mostani viszonyok következtében szükségessé vált intézkedések végrehajtása végett, Horvát- és Szlavonországokba és az ezen országokkal 1881. évben egyesített volt határvidékbe királyi biztossá legkegyelmesebben kinevezni. Midőn ezt köztudomásra hozom, biztosan elvárom, hogy ezen országok valamennyi hatóságai és tisztviselője a legnagyobb pontos sággal fogja kötelességét teljesíteni. Feladatom, hogy az említett királyságok és a volt határvidék némely vidékén bármint okból megzavart rendet és nyugalmat helyreállítsam, annak újabb megzavarását mindenütt megakadályozzam, és ha esetleg a nyugalom bárhol megzavartatnék, a törvény teljes szigorát minden tekintet nélkül alkalmazzam; feladatom továbbá az is, hogy zágrábban a magyar-horvát kormány tulajdonát képező két hivatalos épületre, melyekről a kétfős nyelvű körülírással ellátott állami czimerek utcai zavargás alkalmával eltávolítottak, az eltávolítottakkhoz teljesen hasonló czimereket visszahelyeztetsem és azokat minden további sértés ellen megvédjem, hogy ekként az állami hatalom megsértését tekintélye helyreállítván, mindenki előtt látható tény által köztudomássá tétessék, hogy politikai kérdések nem oldható meg utcai zavargások segítségével, és hogy ily uton nem jelölhető meg a politikai irány, mire egyes-egyedül az erre hivatott tényezők, alkotmányos hatáskörben kifejtett tevékenységével vannak feljogosítva.

A kiáltvány további folyamában óva inti a királyi biztos a lakosságot, hogy ne adjanak hitelt azok szavainak, kik azt hirdetik, hogy nemzetiségük vagy alkotmányos jogaik vannak megtámadva;

Báró Ramberg kir. biztos ezután magához kérte a zágrábi lapok szerkesztőit. Ma már a präventív censura rendeltetett el; az összes lapok kinyomatás előtt a rendőrség

## A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

### Az elválhatatlanok.

(Orosz elbeszélés.)

Irta: TURGENJEW IAÁN.

... Most már öreg és beteges vagyok s gyakrabban gondolok, mint egykor, a halálra, mely mindennap mindinkább közeledik hozzám. Ritkán emlékezem vissza a multakra, lelki szemem ritkán tekint hátra. Azonban néha — tél idején, mikor mozdulatlanul ülök a kandalló lobogó tűzénél s nyáron, ha az árnyas fasorok közt csöndesen föl s alá sétálgatok — emlékek merülnek föl lelkemben, korábbi időkbeli, eseményekről és személyekről. De nem csupán életem érett szakánál s ifjú éveimnél állapodnak meg gondolataim ilyenkor. Vagy kora gyermekkoromba varázsolnak vissza, vagy a serdülőkorba. Így most is: látom magamat, mint tizenkét éves fiút a vidéken, szigorú és zsörtölődő nagyanyámmal s előttem két alak merül föl.

No de sorjában, összefüggésben akarom a mondandókat elbeszélni.

I.

(1830.)

A mi öreg inasunk, Fülöp, boglár alakban csokrozott nyakkendősén, ajkát keményen összeszorítva — „nehogy fölösleges lehetet áraszon magából.“ — homlokának közepéből kiszökő deres üstökkel, mint rendszeren, lábujjhegyen lépett a szobába, meghajtotta magát s bádög tálcán nagy, czimerecs pécsettől leragasztott levelet nyújtott át a nagyanyámnak.

Nagyanyám föltette a szemüveget s átolvasta a levelet.

— Ó maga van itt? — kérdezte.

— Hogy tetszik mondani? — szólalt meg Fülöp háttortalanul.

— Együgyű ember! Az, ki ezt a levelet hozta — itt van-e még?

— Az... az az ember... ott ül az előszobában.

A nagyanyám megcsörgette borostyánkő-olvasóját.

— Hadd jöjjön be... Te pedig, fiacskám, — fordult felém a nagymama, — nyugodtan viseld magadat.

En különben sem feszengtem, ott a sarokban, a számomra kijelölt tábori széken. A nagyanyám általában nagyon szigorú volt irántam.

Öt percz múlva körülbelül harminczöt éves férfi lépett a szobába. Haja fekete volt, arca barna, himlőhelyes, járomcsontja kiálló, orra horgas; süri szemöldöke alól nyugodt, de szánandóan apró, szürke szem pislogott ki. E szemnek a színe és kitejezése nem állt összhangzásban az arcz keleti jellegű vonásaival. A jövevény ő divatu, hosszú szárnyu felső kabátot viselt. Az ajtónál megállt s csupán a fejét hajította meg.

— Baburinnak hinak téged? — kérdezte a nagyanyám s önmagához szólva, hozzá téve: „Il à l'air d'un arménien!“

— Igenis, — viszonzá a férfi tompa hangon.

A nagyanyám tegező megszólításánál a férfi kissé összerántá szemöldökét. Alkalmasint azt várta, hogy nagyanyám őt „ön“nek fogja szólítani.

— Orosz vagy te? És igazhitű?

— Igenis, az.

A nagymama levette orráról a szemüve-

get s hosszasan vizsgálta a jövevényt, tetőtől talpig. A férfi ezalatt nem sütötte le a szemét, csupán a kezeit tette hátra.

Emem különösen az álla érdekelt; egészen simára volt borotváltva... Oly kékes arcot és ily állat én még soha sem láttam;

— Petrovics Jakab, — szólalt meg ismét a nagyanyám, — úgy ajánl téged a levélben, mint józan életű, munkászenető embert. De, miért hagytad őt el?

— Neki, nagyságos asszonyom, a gazdaságában másféle emberekre van szüksége.

— Másféle emberekre? ... Ezt nem értem.

A nagymama újra megcsörgette olvasóját.

— Petrovics Jakab azt írja nekem, hogy kétféle különöség lakozik benned. Miféle különöségek ezek?

Baburinn könnyedén vállalt vont.

— Én nem tudhatom, minő különöséget tetszik neki érteni. Talán azt a sajátságomat, hogy ... semmiféle testi fenytéket nem tűrök el.

A nagymama bámulva nézett rá

— Micsoda? Hát Petrovics megakart téged fenytíteni?

Baburinnak az arca egészen a hajtővig elvörösödött.

— Nem jól értetted engem, nagyságos asszonyom. Nálam alapelv az, hogy semmiféle testi fenytéket nem kell alkalmazni... a jobbakkal szemben.

A nagymama méginkább bámult, söt csodálkozásában a kezeit is felemelte.

— Űm! — szóló végre s fejét kissé oldalt fordítva, még egyszer élesen megszemelette Baburint. — Tehát ez a te alapelv? Nos, én ezzel egyáltalában nem törődöm.

Nekem nem kell tisztartó, csupán számvevő vagy irnok. Minő irásod van?

— Szép irásom van s a helyesírás ellen sem vétkezem.

— Azzal nem sokat gondolkod. A fődolgom nálam az, hogy az irás olvasható legyen, minden cikornyázás nélkül való kezdőbetűvel: az afféle én nem szenvedhetem. Nos, hát a másik különöséged micsoda?

Baburinn zavarba jött s köhéscselni kezdett.

— Talán... talán azt érte az alatt a földesur, hogy nem egyedül vagyok.

— Nős ember vagy?

— rppen nem; de...

A nagymama redőbe vonta homlokát.

— Egy bizonyos egyén lékik most velem... a férfinemből... pajtásom... egy szegény ember, kitől nem válok meg... körülbelől tíz év óta lakunk együtt.

— Rokonod?

— Nem, nem rokonom... pajtásom. Kelemetlenségeket ő a gazdaságnál nem okozhat. — sietett hozzátenni Baburinn. — Ő az én költségemen él, egy szobában lakik velem s inkább használ semhogy kárt tenne, mert minden hízlgés nélkül mondva, ő az olvasásban, irásban tökéletesen jártas, jó erköcs tekintetében pedig mint a gyanánt szolgálhat.

A nagymama, ajkát rágyva s szemével hunyorgatva hallgatta Baburint.

— Tehát a költségeden él?

— Az én költségemen.

— Es te könyörületből táplálad őt?

— Kötelességérzetből... mert a szegénynek kötelessége, segíteni egy másik szegényen.

— Lám, lám! Ezt most hallom először. Eddig abban a véleményben voltam, hogy az inkább a gazdagnak a kötelessége.

elé terjesztendők. A sajtó szabadság ideigle-  
nesen felfüggesztett.

Remélhető, hogy mihelyt a lázítás a  
lapokban megszűnik, a kedélyek is megnyug-  
szanak.

**Tegnap délelőtt háromnegyed tizenkét órakor  
a magyar és horvát felirattal ellátott közös cí-  
merek, melyeket a zágrábi tömeg a múlt hóban  
erőszakosan eltávolított, ma katonai ünnepélyes-  
séggel kitűzettek. A horvátok által oly makacsul  
megtagadt, lehetetlennek állított, ezen tény min-  
den zavar nélkül ment végbe.**

Ez mutatja, hogy a horvát nemzeti párt-  
nak s a volt bánknak nem volt igaza, midőn  
a népszavazásról való szembeszállás elől  
meghátrált; de mutatja azt is, hogy a királyi  
biztos nem veszi könnyedén a dolgát s a  
reá bízott feladatokat teljesítésében sem hala-  
dékot, sem habozást nem ismer. A betivásár  
daczára csak kisebb csoportosulás volt. A  
hangu at nyugodt.

A horvát nemzeti párt értekezletet  
tartott s azon következő határozatot hozott:

I. A tartománygyűlési nemzeti párt  
1883. szept. 6-iki értekezleten egybegyűlt  
tagjai ezennel kijelentik, hogy a magyar-  
horvát kormány a királyi biztos kinevezése  
által legfőbb pontjában megsértette a Hor-  
vát, Szlavon és Dalmátországi alkotmányát,  
mely Magyarország és a horvát-szlavon-dal-  
mát királyság közt fönálló kétoldalú szerző-  
déssel alapszik. Kijelentik továbbá, hogy ők  
határozottan és megrendíthetetlenül az alkot-  
mány és törvény alapján állanak és minden  
erőjükből oda fognak törekedni, hogy az alkot-  
mányos állapotok ismét visszatérjenek és  
Magyarország és a horvát-dalmát-szlavon  
királyság közt már előbb fönállott differen-  
tiák a haza érdekében törvényes uton csak  
akkor adassanak meg, ha az alkotmányos  
állapotok a horvát, dalmát és szlavon király-  
ságban ismét visszaállottak.

II. A magyar-horvát közös országgyű-  
lésen lévő küldöttektől elvárjuk, hogy a nem-  
zeti párt nyilatkozata értelmében a kö-  
zös országgyűlésen szolidárisan fognak el-  
járni.

**Ujabb zavargások** nem fordultak elő.  
Belovárban a napokban tartott vásár alkalmával nagy néptömeg gyűlt egybe, mely közt valószínűleg több oly kereskedő és vásáros is volt kiknek feladata nem annyira a kereskedés, mint a bujtogatás és a hecc volt. Különösen voltak antisemita agitátorok. A rendőrség nemcsak a falakra kifüggesztett falragaszokat, hanem illusztrált antisemita iratokat is talált. Ejjek idején a katonaságot és az őrséget egy csoport részeg ember gunyszavakkal illette, s elnevezte „megfizetett magyar bérenczeknek”. Belovárban azonban nem került tetlegességekre a dolog, az összecsoportosult néptömeg azonnal szétoszlott, mikor látta, hogy a katonaság komolyan akar fellépni.

A bednja és ivancezi zavargások alkalmával, a melyek alatt némelyek szerint 10, mások szerint csak 2 paraszt megöletett, sokan megsebesültek, több boltot kiraboltak. A rablási ösztön nagybőrára élelmiszereket és bor felé irányult, míg azt az ösztönt, a katonaság erőlyes közbelépése le nem hűtötte.

### Nagyon helyesen van.

(—o.—) Való szent igaz, hogy Horvátországba, polgári biztost is lehetett volna

— A gazdagokra nézve, bátorodom megjegyezni, az csupán szórakozás... de a magunkforma emberekre nézve...  
— Elég, elég! Jól van már! — vágott közbe a nagymama s pillanatokig gondolatokba merült; majd az orrán át mormogta, — a mi rossz előjel volt:  
— Es mennyi idős az a te kosztosod?  
— Annyi, mint én.  
— Oly idős, mint te? En azt hittem, ő a te növendéked.  
— Egyáltalában nem; ő pajtásom nekem, sőt még...  
— Elég! vágott közbe másodszer a nagymama. — Ugy látom, te emberbarát vagy. Petrovics Jakabnak igaza van: hasonló körülmények közt levő embernél ilyesmi nagyon különös. De, beszéljünk most egyéb dolgokról. A mi a bért illeti... Que faites-vous ici? — férmedt rám hirtelen a nagymama, sovány, sárga arcát felém fordítva. — Allez étudier votre devoir de mythologie. Fölugrottam s kezet csókolva a nagymamának kísiettem — nemhogy a mythológiát tanuljam, hanem hogy a kertben üzzem el unalmamat,  
— Ama kert, mely a nagyanyám birtokához tartozott, igen régi és nagyon nagy volt. Egyik oldalán tő határolta, melyben nemesek karász és ponty, hanem tergélye, a most már csaknem mindenünnen kipusztult, kitűnő tergélye is tenyésztett. E tő szélén köröskörül sűrű fűzfabokrok álltak s följebb, a lejtő mind a két oldalon mogyoró-, gyeptüdő-, szőlők- és tövisbokrok, egymásba fonódva, míg töveiknél az avarfű és a sárga viola terült el. Itt daloltak tavasszal a fülemülék, füttyöltek a rigók s hangzottak a kakuk-madár kiáltásai; ugyannyit találhattuk föl a nyár hevében oly üdítő, hűs árnyékot. S mily örömet mértem én e sűrűségbe, hol néhány kedvelt, titkos helyem volt, melyről kivülem — legalább azt képzeltem — a világon senki sem tudott semmit.

kinevezni, sőt lehetett volna az a polgári biztos még magyar is, ha úgy találták volna a dolgot helyesnek azok, kik jobban ismerik és tüzetesebben foglalkoznak vele az ellenzéki újságíró urakkal, s éppen azért mert nem polgári biztost küldtek, bizonyosan azért tették, mert a katonai biztos, illetőleg katonai állású egyén kiküldését sokkal helyesebbnek találták. Es megvagyunk róla győződve, hogy helyesebbnek is találja minden józan gondolkodó ember, a mint hogy az ily küldetésekre a katonai állású egyén rendszeren alkalmasabb szokott lenni, már csak azért is, mert a katonai erő szükségének szempontjából nem kell neki más hatósághoz folyamodni, hanem kezénél van minden, s intézkedhetik egyszerre.

Más különben a katonai állású egyéntől mindig jobban szoktak tartani, mint egy polgári állásútól, tudva-tudván, hogy a katonával komázni nem lehet, míg a polgári állású egyénnel szemben, lenne bár az a megszigorubb, mégis megkísérlelnék a komázást, a mi ki tudja ismét, hogy miféle összeütközésekre nyujtana alkalmat; míg másfelől látni fogjuk hogy a katonával nem kísérlelnék meg semmit, s az minden további parlizozás nélkül, a maga tempoival, menni fog a maga útján, a nélkül, hogy egyetlen szájhős utját állani merészelné.

Na de hát jól van, — mondják az ellenzéki lapok, — feltéve de meg nem engedve hogy a katonai biztos csakugyan célszerűbb és csakugyan jobb: hát ha már katonai biztost neveztek ki, miért nem neveztek ki magyart, ki a horvátokkal szemben jobban szívén hordozta volna hazája ügyét? Hogy az ellenzéki lapok csupán a hangzatosság kedvéért követik el ezt a beszélgetést, az már régi dolog, a mennyiben az ellenzéki sajtóról is fel lehet tenni annyit, miszerint nagyon jól tudja hogy katonai katonai, s legyen az magyar, német, avagy oláh, utasításához híven fog eljárni az az: a leszedett czimereket vissza fogja helyezni, punktum. A mi pedig a polgári ügyeket fogja illetni, ám mellé van adva egy polgári állású biztos is, és a hivatalos vagy polgári ügyekben bizonyosan az fog intézkedni. A katonai személye nem való lesz ott másra, mint tekintély tartásra.

Azonfelül Ramberg már hosszabb idő óta parancsnok Horvátországban, s ott mind a területi, mind a politikai, mind a társadalmi viszonyokat jobban ismeri, mint bár melyik, Horvátországban jártatlan magyar nevű tábornok, ki azonfelül, mindenesetre még gyűlöltebb is lett volna; hogy pedig a gyűlölet szítása mennyire áll érdekében, — azt nem tudom elgondolni. Szóval, úgy látszik, nem találtak elegendő okot arra, hogy Ramberget Horvátországból elszólítsák s helyére egy magyar nevű tábornokot helyezzenek pusztán azért, mert magyar nevű. Az ilyen csere ilyen okból, gyerekek közt

Mihelyt a nagymama szobáját odahagytam, egyenesen egyik ily kedves helyemre siettem, melyet „Az én Svájcom”-nak neveztem el. De mily nagy volt bámulatom, mikor én, mielőtt Svájczomba juthattam volna, a sűrű, részben kiszáradt, részben zöld ágakon át arról nyertem tudomást, hogy azt a helyet más is ösmeri. Ugyanis kedvelt helyiségem közepett egy magas, nagyon magas alak állt, sárga nyári kabátban, magas nemes sapkában! Közlebb lopózkodtam hozzá s figyelmesen vizsgáltam az arcát. Teljesen ismeretlen volt előttem, szintén hosszas sima, szakálltalan, szemé kicsiny, vöröses s orra rendkívül sajátságos: mint valamely becsős növény nyult alá, egyenesen a pittyedt ajkára. S ez az ajk, midőn időnkint meg-rándult s kiesésosodott, vékony, füttyentés-szerű hangot adott, míg hosszú, sovány ujjai, mellének magaslatán összekulcsolva, gyors körmozgást csináltak. Olykor-olykor megpihentette ujjait, ajka fölhagyott a füttyöléssel s fejét kímélőde hajította előre.  
En még közelebb lopózkodtam hozzá, még figyelmesebben szemügyre vettem az idegent. Mindenik kezében egy-egy kis lapos csészeforma volt, hasonló azokhoz, a minőkkel a kanári madarat dalra ösztönzik.  
Egyszerre egy vékony száraz gaj meg-recent a lábam alatt. Az ismeretlen össze-rezent, a sűrűség felé pillantott kifejezéstelen szemével, hátrálni kezdett, de egy fába ütközve, felsohajtott és megállt.  
En kileptem.  
Az ismeretlen mosolyogni kezdett.  
— Jó napot! — szóltam hozzá.  
— Jó napot, urficskám!  
Nekem teljességgel nem tetszett, hogy urficskának szólított. Mily bizalmas czimezés ez!  
— Mit keres ön itt? — kérdeztem szigoruan.  
— Hiszen látja, — viszonzá folyvást

talán megjárna, de komoly emberek közt nem járja meg.  
Es aztán hol van az megírva, hogy az a magyar nevű tábornok különbbül járt volna el Rambergnél? Hátha még rosszabbul járt volna el? Mint magyar és nem politikai, — amennyiben kevés katonai az, — magyar el-lenszenvel eltelve, oly dolgokat csinálhatott volna, melyeket nem igen köszönhetett volna meg neki az ország. Szóval tudja Pál mit kaszál, s amiért hogy Ramberg lett Horvátországba kinevezve, bizonynyal ő fogja jobban tudni az okokat, és nem az ellenzéki újság-irodalom.

### Ref. egyházkerületi közgyűlés Debreczenben.

4-ik s következő napjai.  
Debreczen szept. 7.  
Az ülés 9 óra után megkezdődött, a mult ülés jegyzőkönyve felolvastatik s hitelesítették.  
Előterjesztetik az Andaházi-Szilágyi intézetbe felvétel ügye.  
A Szilágyi-intézetben üresedésbe jött 2 helyre 6 folyamodó pályázott, kik közül ket-tőnek kérvénye hiányos felszerelés miatt tekintetbe nem jöhetett. A másik 4 folyamodó kérvénye közül különösebben 3 kérvénye támogatott, a felvételre tárgyában szavazat rendeltetett el, melynek eredménye az lett, hogy az Andaházi-Szilágyi nevelő intézetbe Tamási Károly és Ottlik Ede I. oszt. tanulók vétettek fel.

Olvastatott Gelenczei Pál főiskolai szám-vevőnek e hivataláról történt lemondása s ezzel kapcsolatban püspök urnak e tekintetben azóta tett intézkedése.  
Fogadnók ur ezzel kapcsolatban indítványt tesz a főiskolai gazdasági tanács cél-szerűbb szervezése iránt.  
Javaslatba hozatik egy gazdasági alelnök, illetve helyettes elnök választása, mint a Sági Sámuel egyházi főgondnok eltávazása folytán szükségessé vált ideiglenes intéz-kedések megtétele is. Kassai Sámuel akadémiai igazgató berterjeszté Körössi Sándor jogaka-démiai tanár s országgyűlési képviselő tanári helyettesítés és illető intézkedést. Erre nézve az egyházkerület úgy intézkedik, hogy Körössi Sándor ur még ez évben is az öt tavalyi is helyettesített tanár urak által helyettesíttessék, mint a kik e téren a mult évben is szép sikert mutattak fel.  
Olvastatik ugyancsak Kassai Sámuel-uek, mint a közös tanárkari gyűlés elnöke-nek a nagyméltóságú m. kir. miniszter urtól a gymnasiumi tantervet illetőleg hozzá érke-zett leiratáról szóló jelentése.  
Békési Gyula gym. igazgató előadja, hogy a miniszteri intézkedés a tanterven mit sem változtatva állapítja meg az óra-rendet, még pedig az eddigieknél kisebb óra-számban s ily intézkedés mellett a tanárkar-nak — ideje sem lévén elegendő — nem volt más teendője, mint az órarendet úgy a mint lehetett megállapítani.  
Püspök ur azon előadására, hogy ő ide-jekorán felszólítja a tanárkart az ide vonat-kozó munkálatok elkészítésére: azzal felel, hogy az a miniszteri válasz megérkezése előtt lehetetlen volt, az pedig csak a leg-későbbi időben érkezett le. Ennek leérkezése

mosolyogva; — a madarakat ösztönözgettem dalra.  
Megmutatta nekem a csészeéskéit.  
— A pintyökék pompásan válaszolnak. Önre nézve, fiatal kora mellett is, kellemes hatással lehet e kis szárnyas nép éneke. Ha én elkezdek csieseregni, ezek rögtön dalol-nak... Oh, mily szép az!  
Aztán dörszólgetni kezdte a csészeéskéit. Es csakugyan, egy vadberkenyefáról rögtön válaszolt rá a pintyöke.  
Ez a kacaj, ez a huonyorítás, sőt min-den mozdulata az ismeretlenek, még sovány, sipegő hangja, kifelé hajló térde, gyönyv keze, sapkája, meg a hosszú kabátja — szó-val minden csupa jószívűséget, ártatlanságot és kedélyességet árult el nála.  
— Régen van ön már itt? — kér-deztem.  
— Csak ma jöttem ide.  
— Talán ön az az ember, a kiről...  
— A kiről Raburin ur beszélt a nagy-ságos asszonynak? Ugyanaz, ugyanaz.  
— Raburinnak hívják önnek a pajtá-sát? Hánt önt hogy hívják?  
— Engem... Puninnak. Punin a nevem, Punin. Ó Raburin, én meg Punin.  
Ujra elkezdett a csészeéskékkel játszani.  
— Ugyan, halgassa csak a pintyöket; hallja, hogy csattog?  
Nekem egyszerre rendkívül megtetszett ez a különös ember. Mint többnyire minden gyermek, idegenekkel szemben, vagy bátor-talan, vagy betyke voltam; de ennél, úgy tetszett nekem, mintha már régi ismerősök lettünk volna.  
— Jöjjön velem — mondtam neki; én még szebb helyet is tudok ennél; ott egy-kis pad is van; ott leülhetünk s onnan szép kilátás is nyílik.  
— Menjünk, ha úgy kívánja ön, — mondá daloló hangon az én új barátom.

után a tanárkar másnapi gyűlésében azonnal megterette az eképen szükségessé s lehetővé vált intézkedéseket.  
Lukács Ödön esperes ur az e tárgyban intézkedés dolgát föltisztelteti és nagyságos püspök ur bölcs belátására bizoni véleményezi.  
Békési megjegyzi még, hogy mindenké-  
előtt egyetemes s általános használatu tan-  
könyvek létrejövételéről s elfogadásáról kel-  
lene gondoskodni.  
Miután még e tárgyban több jeles véle-  
mény és indítvány tétetett: szönyegre ke-  
rült a gymnasiumi, akadémia s tanítóképe-  
dei szakokon szükséges tanszék felállításá-  
nak s a meglévő de megüresedettek betölté-  
sének nagyfórtosság kérdése.  
Először a gymnasiumi tanszéküket ille-  
tőleg előterjesztetik, hogy ott négy tanszék  
rendes tanárokkal betöltése vált egyéző szük-  
séggé. Ugyanis  
Alkalmazandó 1 tanár a gymnasium al-  
sőbb osztályaiban a magyar és német nyel-  
vek, 1 ugyancsak a gym. alsóbb osztályok-  
ban a rajzoló mértan, 1 szintén ott a meny-  
ség és természettan s végre egy a gymna-  
sium felsőbb osztályaiban a classica literatura  
tanítására.

Az első tanszékre ajánlatik Imre La-  
jos, a másodikra Illési Gyula, a harmadikra  
Lévay Lihály tanári oklevéllel bíró, ez idő  
szerint gymnasiumi segédtanár s a negye-  
gyedik tanszékre Fiók Károly jelenleg főis-  
kolai szénior, ki a keleti nyelvekben való  
jeles képzettségéért a mult években a Kista-  
ludi-társaság dícsérő elismerésével lett kitün-  
tetve s már ma is a szó szoros értelmében  
filologusnak mondható.  
Az egyházkerület egy része, noha e  
tanszék betöltésének szükségét átlátja;  
nem ajánlja azoknak kivétel nélkül ez által  
való betöltését a főiskola anyagi erejének  
súlyos megterhelésétől tartván. Miután a on-  
ban e tanszékek közül kettő, melyeknek egy-  
ike jeles tanárnak elhalásával, másika az  
illető tanár eltávazásával jött üresedésbe:  
biztos alapon nyugszik: azoknak rendes  
tanárokkal betöltését mar most is lehetőnek  
tartja.

Azonban, a helyzet kellő megvilágítása  
után kitűnt, hogy e tanszék betöltését il-  
letőleg nem lehet úgy intézkedni, hogy azok  
egy elválasztassanak s különböző elintézés  
nyerjenek, mivel tulajdonképen ama 2 segéd-  
tanári állomásnak anyagi alapja nincs s az  
ott alkalmazott s működött segédtanár  
ama 2 üres s biztosított alapon nyugó  
tanszékek pénzerejéből díjaztattak eddig is.  
Miután azonban egyfelől az egyház-  
kerület minden oldalról igénybe vett s külön-  
ben is rövid ideje nem engedi, hogy e tekint-  
etben fontosabb s messzebb kiható eredmé-  
nyű lépést lehessen tenni, másfelől pedig a  
már beálló iskolai év a dolgot szorgalmazza,  
elhatároztatik azoknak az eddigi erővel le-  
endő ideiglenes betöltése úgy azonban hogy  
Fiók Károly szénior ily minőségében is meg-  
maradjon, az egyházkerület az e tekintetben  
fölmérülő nehézségeket s költsönös érdeke-  
ket az akadémiai tanárkarral érintkezés út-  
ján elhárítani s kiegyenlítani.  
Következett a theologiai 5-ik tanszék  
föllállításának kérdése, mely az eddigiehez  
hasonló ideiglenes intézkedések által olda-  
tott meg.  
Ilyen forma vélemények adtak a tani-  
tóképezdeben a három évi tanfolyamnak 4-re  
emlése által szükségessé vált tanerők szá-  
porításának kérdésében is.

Es elől engedtem őt menni. Menésköz-  
ben bicegett és felyét hátra vetette.  
Azt is észrevettem, hogy hátal a ka-  
bátján, a gallér alá egy rojt figyeget alá.  
— Miféle csüngő tárgy van önnek a  
kabátján? — kérdeztem. — Hol? kérdé ő s  
a galléra körül tapogatózott. — Oh, ez a  
rojt? Soha se törődjek vele! Diszitmény  
gyanánt van oda varrva. Nekem nem alkalmat-  
lan ez.  
Odaveztettem a padhoz és leültem. Ő  
helyet foglalt mellettem.  
— Mily szép itt! — sóhajtott föl. —  
Oh mily szép! Beh gyönyörű kertjök van!  
En oldalt vettem őt szemügyre.  
— Mily sajátságos sapka van önnek a  
fején! — kiáltottam fel önkénytelen. —  
Ugyan, mutassa csak!  
— Kérem, urficskám, kérem!  
Levette a sapkát; én kinyujtottam érte  
a kezemet, föltekinttem — s összeresztentem.  
Punin egészen kopasz volt! Egyetlenegy haj-  
szál sem volt látható fehér bőrrel borított  
hegyes koponyáján.  
Elnevettem magamat. Es ő végig simítá  
a fejét és szintén nevetett. Mikor nevetés  
fogta el, göreszt kapott föltátozta a száját,  
behunyta a szemét, de homlokán mély redők  
képződtek, melyek alulról fölfelé három sor-  
ban vonultak, mint a hullámok.  
— Ugy e, — szóalt meg végre — való-  
ságos tojás ez?  
— Valóságos tojás, igazán, valóságos  
tojás! — viszonzám elragadtatva. — S régtől  
ta ilyen már?  
— Már régtől óta. Es minő hajlam volt!  
Valóságos arany gypju, hasonló ahhoz, a  
melyért az argonauták a tenger mélysége  
föliött eztek.

(Folyt. köv.)  
Végre a mode-  
miai tanszakon val-  
örvendetes tudomá-  
a francia nyelv mes-  
kozott, Bethlendi I.  
nár 200 forintért s  
nasiumi tanár ur  
a német nyelvnek  
nézve, Eképen az  
digi 600 forint hel-  
tal lesz terhelve.  
Végre indítva  
giai tudományokat,  
senek a theologiai  
deru nyelvek valan  
gatására. Lukács Ö  
nyelvek valamelyik  
vizsgák tárgyai kö-  
Thali Kálmán  
nak, azon körülmé-  
a nyelveknek egész  
fítására különös  
Példákkal bizonyít  
hoz fel, melyek  
gyakran fényes tel-  
ják az idogen nyelv  
ismerik, a fajtók in-  
dítták s azon nyelv  
képesek.  
Végre az indi-  
gadtatik el s az ül-  
K ü  
Franciaia mi  
hadigymiszter h  
mivel kiderült, hog  
állott Rocheforttal  
valószínűleg; Camp  
A francziák  
„Standard”-nak Ho  
jelentik, hír szerint  
ismét vereséget sze-  
ágyunaszád a folyó  
lefelé és a „Pekete-  
völdözni kezdte, az  
len lövöldözés utá  
halott visszavom  
A párisi gró  
ben gyűlést tartott  
jelen. Charette táb-  
ben a párisi grófot  
szavakkal: „Le r  
kijelentette együtt  
kezeskedik zuvajni  
zöme erőlyes nyilat  
Chambord grófné e  
böl árt a fenséges.  
ban viszályoskodá  
kijelenté, hogy a r  
Don Carlost követi.  
Nap  
— Miniszter  
niszterelnök és gr.  
ügyminiszter Bécs-  
— Tiszta Kálm  
rövid időre Gesztr  
Gyula néhány nap  
br. O r e c z y és B  
rek Bécsben mará  
Pál pedig Somogy  
— A debrecz  
zet ismétlő (vasár-  
iratások f. hó 9-én  
kezdőket, ennél t  
nek a kereskedő fo  
nevezett napon dél-  
delmi tanintézetbe  
eszközölhetése cél-  
jenek. Debreczen  
igazgatóság.  
— Az egyhá  
ma délelőtt zárt ül-  
ügyek tárgyalattá  
— Meghívás.  
1883. évi szeptembe-  
kor a kör helyisége  
ház) választmányi  
lasztmányi tagjai e  
reczen 1883. szept.  
elnök, V a d o n S  
— Kinevezés  
rosunk szülötte, a  
vika akadémián ez  
apródi vizsgák alap  
mitandó ranggal, h  
honv. zászlóaljhoz.  
— Nt. Kiss A  
Dégenfeldt Imre vo-  
nok felett tartott e  
fői számunkban föl-  
— A nyiregy  
let, mely tudvalevő-  
tetett ki. — már m  
királyi főügyész  
viselője, S z a l a y  
levőleg az ítélet küi  
lentett be, a kézbe  
alatt tartozik a fele  
— Harting G  
álló hat osztályu  
beiratások folyam  
renomirt intézetet,  
iskola tantárgyain  
e z i a nyelvben é  
geni alapos kiképe  
figyelmebe. Ugyan  
ellátásra is felvétet  
— Az aradi

Vége a modern nyelveknek az akadémiái tanszakra való taníttatásának ügyében öröndetes tudomásul veszi a gyűlés, hogy a francia nyelv tanítására Burri György francia nyelv mester 350 forintért vállalkozott, Bethlendi Endre teológiai segédtanár 200 forintért s végre Osterlam Ernő gimnasiunai tanár ur is felajánlotta szíveségét a német nyelvek az akadémián tanítására nézve. Eképen az erre fordított alap az eddigi 600 forint helyét ezután csak 550 forinttal lesz terhelve.

Vége indítványoztatik, hogy a teológiai tudományokat hallgató ifjak köteleztesenek a teológiai tanszakra előadandó modern nyelvek valamelyikének egy évi hallgatására. Lukács Ödön javaslatba hozza e nyelvek valamelyikének a felkészítési vizsgák tárgyai közé való betűzését.

Thali Kálmán ellene szól az indítványnak, azon körülményre támaszkodva, hogy a nyelveknek egész a beszédségig való elsajátítására különös tehetség kívánatik meg. Példákkal bizonyítja állítását s oly adatokat hoz fel, melyek arról tanuskodnak, hogy gyakran fényes tehetségű egyének megtanulják az idegen nyelvet sőt azt mélyebben is ismerik, a rajtok irt műveket megértik lefordítják s azon nyelveket beszélni még sem képesek.

Vége az indítvány első alakjában fogadtatik el s az ülés feloszlik.

## Külföld.

**Francia miniszterválság.** Thibaudin hadügyminiszter kénytelen volt leköszönni, mivel kiderült, hogy szoros összeköttetésben állott Rocheforttal és a radikálisokkal. Utódja valószínűleg Campenon tk lesz.

**A francziák újabb veresége.** Mint a „Standard”-nak Hong-Kongból folyó hó 6-ról jelentik, hír szerint a francziák Ha Noi előtt ismét vereséget szenvedtek. Néhány francia ágyúszád a folyón Sontay irányban haladt lefelé és a „fekete zászlósok” védműveit lövöldözni kezdte, azonban több órai sikertelen lövöldözés után kénytelenek voltak 12 halottal visszavonulni.

**A párisi gróf.** Volt pápai zuavok Görzben gyűlést tartottak, melyen 146 ember volt jelen. Charette tábornok itt elvtársai nevében a párisi grófot királynak kiáltotta ki e szavakkal: „Le roi est mort, vive le roi!” kijelentette egyúttal, hogy ő az új királynál kezdekdi zuavjai hűségéről. A legitimitások zöme erélyes nyilatkozatot készült közzé tenni Chambord grófné ellen, ki személyes indokokból árt a fenséges halott emlékének a pártban viszálykodást idézett elő. Charette kijelenté, hogy a royalisták sohasem fogják Don Carlost követni.

## Napi hírek.

**Miniszteraink.** Tiszta Kálmán miniszterelnök és gr. Szapáry Gyula pénzügyminiszter Bécsből Budapestre érkeztek. — Tiszta Kálmán miniszterelnök aztán rövid időre Gesztre utazott. — Gr. Szapáry Gyula néhány napra Taksonyra rándult, míg br. Orczy és Bedekovics miniszterek Bécsben maradtak, gr. Széchenyi Pál pedig Somogy megyei birtokára utazott. — A debreczeni kereskedelmi tanintézet ismétlő (vasárnapi) évfolyamaiba a beiratások f. hó 9-én vasárnapon veszik kezdetüket, ennél fogva tisztelettel fölkértenek a kereskedő főnök urak, hogy tanulóikat nevezett napon délelőtti 9 órakor a kereskedelmi tanintézetbe a rendszeres beiratások eszközölhetése céljából felküldeni sziveskedjenek. Debreczen 1883. szept. hó 8-án. Az igazgatóság.

**Az egyházkerületi közgyűlésnek** ma délelőtti zárt ülése volt, melyen fegyelmi ügyek tárgyalattak.

**Meghívás.** A debreczeni iparoskör 1883. évi szeptember hó 15-én délután 6 órakor a kör helyiségében (ezügléd utcán Friedláz) választmányi ülést tart, melyre a választmány tagjai ezennel meghívattak. Debreczen 1883. szept. hó 7-én. Jóna Dániel elnök, Vádon Sándor titkár.

**Kinevezés.** Balogh Lajos városunk szülője, a m. kir. honvédségi Ludovika akadémián ez évben megtartott hadapródi vizsgák alapján, szeptember 1-től számítandó ranggal, honvéd hadapróddá a 42-ik honv. zászlóaljhoz kinevezetett.

**Nt. Kiss Áron** esperest urnak gróf Dégenfeld Imre volt egyházmegyei főgondnok felett tartott emlékbeszéde közlését, hétfői számunkban folytattuk.

**A nyiregyházi pörben** hozott ítélet, mely tudvalevőleg augusztus, 5-én hirdettetett ki, — már megérkezett másolatban a királyi főügyészséghez. A magánválló képviselője, Szalay Károly, a ki tudvalevőleg az ítélet kihirdetésekor fellebbezést jelentett be, a kézbesítést követő nyolcz nap alatt tartozik a fellebbezés indoklását beadni.

**Härtling Gusztávné** 12 év óta fenálló hat osztályú leánynevelő-intézetében a beiratások folyamatban vannak. Ajánljuk e renomirt intézetet, a hol a növendékek népszerűsége mellett a tanítványok is a tanítványok tanítványain kívül a német, francia és angol nyelvben és kézi munkákban igen alapos kiképzést nyerhetnek, a szülők figyelmébe. Ugyanott leánynevelődek teljes ellátásra is felvétetnek igen mérsékelt díjért.

**Az aradi honvédszobor** ügyében

Arad városa már megkötötte a szerződést Huszár Adolf szobrászszal. E szerződés értelmében a művész 1884 január havában kezd a 37 láb magasságra tervezett szobor készítéséhez s tartozik azt 1889 jan. 31-éig teljesen elkészíteni. A szobor Aradon a színház előtt állítják fel s lényegileg ugyanazon minta után készül, melylyel a művész pályadíjat nyert.

**A „Hungaria”** új vendéglőse Schenker a díszesen kicsinosított éttermet és udvartartást ma este nyitja meg. Oláh Józsi zenekarának közreműködése mellett. Az új vendéglős, kinek hirdetését lapunk mai számában alább találják olvasóink, izletes konyháról és jó borokról kezeskedik.

**Öngyilkosság.** Kató Mihály kistulaczi lakos, 53 éves, asztalos mester, ma reggel öngyilkossági szándékból a nagyerdő kútba ugrott és mire segély érkezett volna bele is fult. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

**Zsiga Józsi** zenekara holnap vasárnap Király vendéglőjében játszik, az udvartartásban, vagy ha az idő kedvezőtlen lesz, az étteremben.

**Chambord gróf vagyona.** A „Clarion” értesítése szerint gr. Chamborn 1,800,000 frank évi jövedelmese vagyont hagyott hátra és pedig ebből 500,000 frankot a propagandának, 400,000 frankot a pápának, 150,000 frankot a görzsi ferenczrendieknek, 100,000 frankot a párisi szegényeknek.

**A debreczeni zenedél** a növendék beiratása f. hó 11-ig naponként d. e. 11-től 1 óráig a tanintézet helyiségében eszközölhető. A tanítás holnapután hétfőn vendi kezdetét.

**A Telegdi-féle** könyvkereskedésbe egy három-négy gimnasiunot vagy reált végzett — jó házból való — tanuló kerestetik.

**Memorandum — Bismarck?** A németek felette érdeklő a vaskanczellárnak nemcsak beszédeje, írása, pillantása, történeti nevezetességi kopaszága, de testi súlyának minden variációja is. Akad már oly buzgó halandó, ki fáradságot vett magának és Bismarck herczeg súlyának statisztikáját is összeállította. A herczeg ugyanis kissingeri időzése alatt minden évben megmérte magát és ebből a következő eredménytünk ki: 1874-ben volt 207 font, 1876-ban 219 font, 1877-ben 230 font, 1878-ban 243 font, 1879-ben 247 font, 1880-ban 237 font, 1882-ben 232 font, 1883-ban 202 font.

**Gőzhajó — papirosból.** A papir síneken és kerekéken kívül csinálnak már gőzhajót is — papirosból. Egy ily hajót nem rég Pittsburgban bocsátottak vízre s bár egy hónapja jár a tengeren, még nyoma sem mutatkozik rajta az elázásnak. Az építő tulajdonos a papiros hajók fő előnyét rendkívüli könnyűségében találja. A hajó, természetesen gép nélkül 1000 fontot nyom, ennél fogva a papiros hajón roppant gyorsasággal történhetik az utazás.

## TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

**Ötszörös rablógyilkosság.** A folyó év márcz. 11-én este Lipóton Fenez Frazinus neje, méhében egy 8 hónapos magzattal, 14 éves Klára leánya, 10 éves fia Erazmus és 4 éves leánya Brigitta, házukban agyonverve találtak. — A gyamu Bindics Vendel ásványi lakos, tartalékos katonára irányult, ki ekkor tájban feltűnően költekezni kezdett s kiről iskolába járó kis testvére azt beszélte, hogy vasárnap este véresen tért haza. Szülei házában házmotóztást tartottak, de semmi gyamu tárgyra sem akadtak. Bindicsot bosszantotta e gyanakodás s maga ment be Tára a járásbírósághoz „beesületét keresni”, alibiét igazoló tanukra hivatkozott, de ezek vallomásai után még inkább ellene fordult a gyamu, tehát letartóztatták. Eleinte mindent tagadott s csak 11 napi vallatás után ismert be mindent.

A folyó év január havában ismerkedett meg Fenez Erazmus lipóti lakossal és megtudta, hogy ez Amerikába szándékozik kivándorolni, mi végből itteni vagyont már részben pénzre tette. Tudta, hogy ennek 150 ftrt készpénze van otthon s már akkor megfogamzott benne a rablás, sőt ha szükséges, — a gyilkosság gondolata is. Többször ellátogatott Fenez házához, mindenkor este, azzal az ürüggyel, hogy Fenez neki egy leányt szerezzen meg feleségül, pedig már akkor a Sövényházán szolgáló Szabó Rozit szerette s el is akarta venni. Vége márcz. 11-én, vasárnap, minden részletben meghánya-vetette a dolgot s este 7 órakor megindult Ásványból Liptóba. Fenez háza a község szélén külön áll. Egész uton látta, hogy ég ott benn a gertya, tehát otthon vannak, és sejtette azt is, hogy a családfo és felnőtt fia távol lesznek. Odaérve, beszélgetni kezdett az asszonnyal, de csakhamar távozni indult, mert a gyermekek már fekiüdtek s az asszony is készült nyugalomra térni.

Az asszony a konyhaajtón át egész a gádorig kikísérte, itt Bindics a zubbonya alatt rejtgetett balta fokával a várandós asszonyt oly erővel vágta föbe, hogy ez holnap rogyott össze s a fal köröskörül tele volt agyvérő- és vércseppekkel.

Ekkor a szobába rohant s először a 10 éves kis Erazmust ütötte fejbe, de mivel nem fért jól hozzá, a szoba közepére vonszolta, s itt addig vagdalta fejét, míg megszűnt volna. Majd a másik ágyban együtt fekvő

két leányhoz ment, s ezeket is agyonverte. Ezután a szekrény felső fiókját egy nagy vésővel, melyet e célra a cigányoktól vett, felfeszítette s belőle a 150 ftrt pénzt kivette és eltávozott.

A baltát és vésőt a harmadik szomszéd kutyába dobta, ő maga eszmáját és kezeit a frissen esett hóban megmosta a vértől s hazament. Otthon betért szüleihez, kik éppen vacsoránál ültek, ő is leült és jó étvágygyal evett. A pénzt papírba és kalapdarabba göngyölve az istállóban egy gerenda alá elrejtette, csak 10 ftrt tartott magánál s ezzel a koresmába ment, ott tüntetőleg mutatta magát, hogy majdan alibiét képes legyen igazolni.

Másnap Pitkébe ment jegyese néjéhez s együtt elmentek Szabó Rozsihoz, kinek megkérte kezét s az esküvő napját is kitzették husvét hétfőjére. A baltát, vésőt és pénzt a mondott helyeken meg is találták.

A győri törvényszék Bindics Vendel rablás és gyilkosság büntényében mondotta ki bűnösnek, s őt kötél által végrehajtandó halálbüntetésre ítélte. A kir. tábla ezt az ítéletet indokainál fogva helyben hagyta. A kir. kuria a két első bíróság ítéletét szintén jóváhagyta.

Felelős szerkesztő és kiadó lapfőlapadonos  
**Vértési Arnold.**  
Főmunkatárs: **Karczag Vilmos.**

**Nyilt-tér.**  
**IGÉRVÉNYEK**  
a Tisza szabályozási sorsjegy  
október 1-éni húzására  
főnyeremény 100.000 forint.  
2 ftrért bélyeggel együtt  
az iparegyesületi takaréki  
és hitel intézetnél.

**MATTONI-FÉLE**  
**GISSHÜBLER**  
legjobb Asztali-és üdítő ital,  
kitűnő hatásúak bizonyult köhögéskor, gége  
hajókánál, gyomor-és hólyag hurutnál.  
**ÉDECSEK** (az emésztés elősegítésére).  
Mattoni Henrik, Karlsruuban (Csehország).

A mellette álló  
címkét és dugaszjelzést  
tekintetbe venni kérijük.

## Passatutti és muskotály szálló.

A már ösmeretes zamatu szálló naponta kapható kosárszáma előnyösebb ár mellett. — Ez alkalommal a porhajas és sima vesszőket is a közönség becses figyelmébe ajánlom. Gohér és más jó szálló 10 krért kapható kilója

**Ormós Gábor**  
fűszerkereskedőnél  
Debreczenben.

1 kilog. paprikás szalonna 80 kr.  
**MESÉS OLCSÓ ÁRON!**  
Író és rajz papir, másolható ibolya kék és fekete író tinta füvekben és kímérve, — látogató jegyek 15 krajczártól fölfele, — és iskolai füzetek, irkak, levél papírok, írónok, festékek, kereskedelmi könyvek, — áru (kuncsatt) könyvec-kék, — papir zacskók, csomagoló papírok, „Jobb” és „Hublon” féle szivarka papírok, nemkülönbön mindeunemű fűzerárak jutányosan kaphatók  
**THILL J.**  
fűszer, csemege, liszt, papir és rövid aruk üzletében  
u. hatvan-uteza 1557. Szilágyi-féle ház.  
Ugyanitten két maganzó részere egy butorozott szoba kiadó.  
1 kilo tiszta olvasztott házi szir 76 kr.

## Táncz tanítás.

Van szeretencém a n. é. közönség becses tudomására juttatni, miszerint folyó évi szeptember hó 8-án a hely. hitv. egyház leány nevelő intézetében táncz tanóráimat megnyitom. A midőn erről a n. é. közönséget értesíteni bátorodom, szíves figyelmébe ajánlom azon kedvező körülményt, hogy növendékeimet ez időnyen két osztályban fogom tanítani, a kezdőket és haladókat külön-külön, hogy így a haladóknak elegendő idejük legyen ahhoz, hogy a szabályos testtartást szemelőtt tartva, a nehezebb tánczokat is jól betanulhassák.

Teljes reménységet táplálok az iránt, hogy a n. é. közönség eddig tapasztalt nagyra becsült pártfogását úgy a jelen évadban is, mint jövőre szerencsés lesznek megnyerni s ez által nekem alkalom fog nyílani ahhoz, hogy tanítványaimat minden dívo tánczban a legsikeresebb eredményhez vezethessem.

Maradtam Debreczen 1883. szept. 1.  
a n. é. közönség alázatos szolgája  
**Alföldi Károly**  
táncz-tanár.  
Lakasom: **Rózsater 15. szám.**

**Szab. zuzó- és dara malom,**  
„Terno” mindeunemű gabona neműek zuzására s darálására valamint egyéb termények porlasztására. Ára 30 ftrtől 100 ftrig.  
Ugyanitten  
a hordható gyümölcs aszalo:  
„Phönix”, mindeunemű, mint a gyümölcs, növények gabonaművek, hus (hal), kivonatok stb. aszálására (száritására), eléggé gyakorlatinak elismerve; 50% idő- és 70% tüzelőanyag megtakarításával; — mincen tüzelőanyaggal fűthető; 124 egész 190 forintig szállítja

**Fogfájás**  
akár rheumatikus természetű, akár pedig fogrothadás miatt  
**dr. POPP J. G.**  
**Anatherin-szájviz**  
használatát által gyorsan és biztosan megszüntetetik.  
**POPP J. G. urnak**  
es. kir. udv. fogorvos Bécsben, Stadt, Bognergasse Nr. 2.  
Roppant fogfájás által hirtelen megkapata, megkísérülök önnek jó hírnevű Anatherin-szájvizet, mire a fájdalom azonnal megszűnik.  
annél fogva nagy hálaóra kötelezve érzem magam ön iránt, s Anatherin-szájvizet minden fogfájásban szenvedőnek a legjobban ajánlom.  
Zara, 1869. január 1.  
**Dr. Martinov Ant. Miklós.**  
Kapható Debreczenben: Rothschnek, Göllt N. Muraközy K., Mihalovics I., Tamássy K., Örvényi, Vecsey V. gyógyszerárakban. Csanak József fűszerkereskedésében, Hadházi Szilay gyógyszer, H. B. szörvény; Korányi G. gyógyszer, Szoboszló: Trocsányi G. gyógyszer, Diószeg: Kovács gy., Szathmár dr. Lengyel M. gy., Bossin S. Bözörményi S. gy., N. Kálló: Mandl S., Hvezsda K. gy., Tisza-Lák: Pinter P. gy., Munkács: Trarler gy., Szinyér-Váralja: Gerber E. gy., Nánds: Ujvari gy., Karczag: Báthory gy., Derecske: Beliczay gy., B. Ujfalú: Sáróty gy., Nagyvárad: Nyiri G. Raosek F., Ember I. gy., Janky Antal, Huzella A. urnaknál. N. Károly: Jelinek, Fülöp O. gy., Nyiregyháza: Szopka A., Lederer O. gy., N. Bánya: Hanzulovits gy., Somlyó: Ruszka Ig. és társa, Tokaj: Reiner D. gy., B. Ujváros: Tanffer, K. Madaras: Jung K. gy., Csáth: Székely A. gy., S. A. Ujhely: Reichard testvérek és Deutsch János, Pinter F. gyógyszerészeknél.

## Felhívás!!! A Howard-féle hármasekék felülmúlhatlansága

az e hó 1-én Lepsényben tartott nagy ekeversenyen, hol azok Clayton és Shuttleworth legújabb hármasekék, továbbá a Schlick Krumpach féle és számos más gyártmányú hármasekék ellenében

### a nagy állami 500 frankos díj mint első díjjal

lettek kiténtetve, újabban is fényesen igazoltatott. — A versenyékegeknek azonban még egyszer nyitlik alkalmuk, hogy ekéik az én Howard ekéimmal megmérkőzhessenek, és én ezennel

### hármasekeversenyre felhívom

### a magyar szabadság-szobor javára felajánlott 1000 franknyi fogadással

Clayton és Shuttleworth, Ransomes, Head és Jefferies, Schlick-féle gépgyár (Schlick Krumpach-eké), Eckert H. F. és mindazon cégeket, melyek legjobb hármasekékkel Howard-féle hármasekékkel megmérkőzhessenek.

A verseny a temesmegyei gazdasági egyesület nyilvánosságra hozott határozata szerint a fogadási ajánlat elfogadása esetén, folyó szeptember hó 24-én fog Temesvárott megtartani. — Budapest, 1883. év szeptember hó 4-én.

NICHOLSON W. FÜLÖP,  
gazdasági gépgyáros, gyár-utca 48.

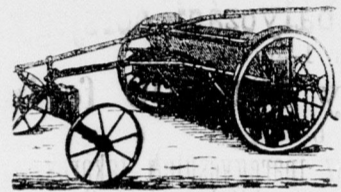
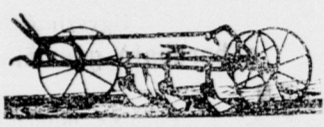
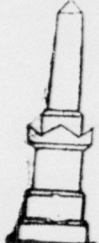
Az első és legnagyobb

## EMLEK- és SÍRKŐ-RAKTÁR

SOMMER & WENIGERNÉL BÉCSBEN,

ajánlja magát szobrász- és kőfaragó munkák: mint egész családi sírboltok, síremlékek stb. előállítására az osztrák-magyar monarchia bármely vidékén.

Pontos és finom kivitel. — Olcsó árak.



## Sack-féle gazdasági gépek.

Van szerencsém a t. cz. gazdaközönségnek: SACK RUDOLF gyári cégeknek, már e vidéken is előnyösen ismert földművelési gépeit és eszközeit u. m.:

könnyű hármasekét, kapáló- és töltőgépeket, sorvetőgépeket stb. felajánlani és egyszerűsége tudomására hozni, miszerint azok

BERGER HENRIK urnál Debreczenben is készletben tartatnak és gyári áron árultatnak.

Propper Samu  
gyári képviselő.

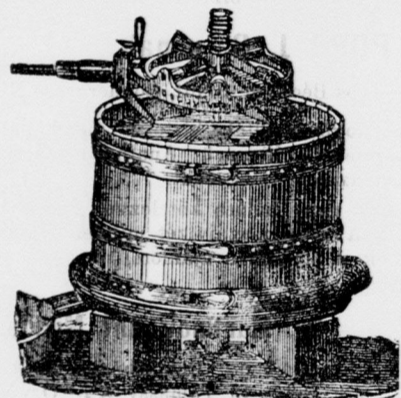
**BORSAJTÓK,** legújabb rendszer szerinti, kevés hely kell felállításukra, kétszer oly gyorsan préselnek mint előbbi borsajtók, könnyen kezelhetők, solid és tartós szerkezetűek minden nagyságban gyártatnak ép úgy magánosok, mint nagytermelők számára. Kézesség a legjobb bizonyítványok ezernél több eladott sajtóról. Képes árjegyzékek kívánatra ingyen küldetnek.

**SZÖLŐMÁLMOK,** legújabb szerkezetűek. Korán kérjük a megrendelést.

MAYFARTH Ph. és Co. Bécs.

II. Praterstrasse 66.

Gyár Majnai Frankfurtban.



A jelen idény alkalmával van szerencsém a t. közönséggel tudatni, miszerint ugy az újabb, mint különösen a régebbi építkezéseknél szükségelt

## aszphaltirozást

a legutányosabb árért elvállalok, továbbá mindennemű nedves falakat, pinczékét, járdákat, fürdőszobákat, magtárakat és istalópadlózatot vízmentessé teszem szintén juttányos árért.

Ezenkívül ajánlom a már 18 év óta fenálló

## czég- és szobafestő-üzletemet,

mely szakmába a legújabb divatu mintákkal magamat ez idényre is kellőleg ellátam, és képes vagyok bármely megrendelést a legrövidebb idő alatt teljesíteni.

Magamat becses pártfogásába ajánlván

tisztelettel

Goldstein Emánuel,

szobafestő, czégitő és aszphaltirozó.

Széchenyi-utca 1769. sz. a.

## Étterem és sörcsarnok megnyitás.

Alóírott tisztelettel jelentem a n. érdemű közönségnek, miszerint a Hungária éttermeit, udvarkertjét és sörcsarnokát átvevén, kiesinosítottam, és azokat az Oláh Józsi jeles zenekara közreműködése mellett f. hó 8-ik napján ünnepélyesen megnyitom.

Biztosítván a nagyérdemű közönséget izletes ételek és tisztán kezelt borok, méltányos áron és pontos kiszolgáltatásról.

Szíves pártfogásába magamat ajánlom

Debreczen 1883. szept. 8. d. kán.

alázatos szolgálója

Schenker József

bérlő.

## LEGNAGYOBB BUDAPESTI FÉRFI és GYERMEK RUHA RAKTÁR DEBRECZENBEN.

A közelgő őszi és téli idényre raktáramat, mely már eddig is a legjobb bírnévek örvend, mindennemű

## férfi és gyermek kész ruhákkal

roppant nagy választékkal szereltem fel, és azon kollektos helyzetben vagyok, hogy a n. é. közönségnek a legújabb szabású és szilárd készületű mindennemű férfi ruhákat, téli felsőket, bundákat stb. minden más hasonnemű kereskedőnél 20%-al olcsóbban szolgálhatok, még pedig azon határozott megjegyzéssel, hogy a raktáramon lévő ruhák ugy szabás mint szilárd készítés tekintetében a mérték után készült ruhákat felülmulja!

## ÁRJEGYZÉK.

Férfi gyapjukelme finom öltönyök . . . . .	9 frtól és feljebb.	Egy ugyanaz Loden felsővel egész finom . . . . .	12 frtól és feljebb.
„ „ legfinomabb „ . . . . .	15 „ „ „	„ „ vadmacska béléssel . . . . .	16 ft. 50 krtól „
Egy finom Peruvian szalon-öltöny . . . . .	19 „ „ „	„ Vadász kabát . . . . .	6 ft. 50 „ „
„ elegáns (Überziher) felöltő . . . . .	8 „ „ „	„ Csizma nadrág . . . . .	4 ft. 50 „ „
„ Téli felső kabát szövet béléssel . . . . .	10 „ „ „	„ Finom őszi nadrág és mellény . . . . .	5 fr. 50 „ „
„ „ „ egész finom . . . . .	16 „ „ „	Ugyanaz egész finom . . . . .	7 ft. 50 „ „
„ Vizmentes utazó Loden köpeny . . . . .	12 „ „ „	Egy magányos őszi nadrág . . . . .	3 frtól és feljebb.
Egy rövid báránnyelű kabát . . . . .	9 „ „ „	Utazó bundák . . . . .	35 „ „ „

A n. é. helybeli és vidéki közönségnek kegyes pártfogását és minél gyakoribb látogatását kérve, vagyok

mély tisztelettel

Katz Hermann

RUHA KERESKEDŐ.

Videki megrendeléseket pontosan eszközölök, melyeknél a felső mell bőségnek mértéke elegendő.

A LEGUJABB DIVATU GYAPJUKELMÉBŐL és LEGIZLÉSESEBB SZABÁSSAL KÉSZITVE.

Debreczen, 1883. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr“ könyvnyomdájában. Piacz, SIMONFFY-ház

Bámulatos olcsóságra.

Felvezetése Szank József ur házában.

Szerkesztőség  
Fiac: SIMONFFY  
házával  
HIRDET  
előzetési pénzek és a  
valamint a lap sze  
minden közlemén  
Bérmertelen levelek  
fogadta  
X. évfoly

Az a nagy  
(T.) Az a  
esett, hogy a  
vait a szélsőbal  
ta meg az ő ho  
helyett. És mi  
a Kossuth hívat  
ugyan nem tudj  
képpen mire le  
hogy a szélsőba  
hát ne legyen-e  
képpen? És leh  
nak a szélsőbal  
az „Egyetértés”  
nab és komolya  
— Már pedig a  
ság kezd tányát  
handabandáj ne  
igy szükséges, l  
más organum is  
organum a látsz  
ban csakugyan  
vala tehát egy l  
a „P. Napló”  
balon csakugya  
azon különbség  
gető gyülekezet  
ban, nem is a le  
is a lövöldében,  
szélsőbal klubban  
nagy szónokok l  
véleményét.  
Konstajattal  
lésében mindenc  
hogy ime mégis  
gyarország nem  
horvát-ügyben is  
tulsó felének egé  
segélyére. Pedig  
ges lenne most  
a románok Szebe  
vianban nagyzo  
meg Zágráiban  
zeg mily pompás  
végül pedig ism  
még pedig úgy,  
többé! — És hog

A „Debreczen

## EMLEK

gróf Degeufeld Schömb  
elleni  
— Irta és elmondó  
Óvakodásra  
sétől főleg azén  
1790/1 26. t. cz. 4  
val, mely szerint  
melyek a vallásra  
felségöktől függet  
minden kanonainak  
rendelkezéseket a  
egyházkerületi gy  
mert nemcsak egy  
szervezetünk őrte  
házi felsőség alatt  
kanonaink, a mig  
kotunk, érvénybet  
sági parancs által  
már a dunamelléki  
egyházkerületek el  
let kihirdetésétől  
hagyják e presbyte  
kész oda tántorod  
tegyenek azonnal  
óvást. És kimondat  
dencik és esperese  
törvények alatt áll  
gyülekezeteikhez  
letet. Elvégre tud  
gyei és kerületi gy  
kell tartani a miko  
XXVI. t. cz. és ka  
„Irányadóban pedig  
miánk utján inga  
vábbá hogy az egy  
és vigyázzunk, hog  
s böles mérséklet.